N°. 466.

DE GRONDWET.

1854.

DONDERDAG 23 NOVEMBER.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *ƒ* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *ƒ* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *ƒ* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De zitting der Tweede Kamer van gister, Dingsdag, is door de redevoering, door den heer VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT uitgesproken, in menig opzigt merkwaardig geweest.

De geheele Kamer hing, als 't ware, aan de lippen van den man, die, op nieuw als Volksvertegenwoordiger optredende, na de onverdiende verguizing hem te beurt gevallen, uitblinkt door welsprekendheid, doordrongen is van warme vaderlandsliefde en een helderen blik als staatsman in den toestand van het vaderland en van Europa weet te werpen.

De heer VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT had tevens rekenschap te vragen voor de wijze, waarop zijn naam en zijne eer waren miskend en verongelijkt. Met de welsprekendheid van een eerlijk geweten, met de bewustheid van zijn pligt te hebben volbragt, heeft hij al de insinuatien, door de tegenwoordige Regering tegen hem geslingerd, met die waardigheid, welke alleen de waarheid schenkt, te niet gedaan.

Hij heeft, uit de eigen bekentenis van een der Ministers onwederlegbaar, aangetoond, dat hij bestemd was, om „*als een offer van de politiek*„ te vallen: en wanneer hij dat betreurde, het was meer omdat de waardigheid en de eer van zijn Vaderland daaronder geleden hadden, dan om zijn persoon.

De redevoering van den heer VAN ZUIJLEN behoort [illegible] worden medegedeeld, opdat zij ook daar dien diepen indruk, die overtuiging van de onschuld des edelen mans schenke, dien zij op de volksvertegenwoordiging zelve heeft gemaakt.

De niet herkiezing van den heer GROEN heeft, bij den aanvang der beraadslagingen over de begrootingswetten, in de Tweede Kamer aanleiding gegeven tot menige betuiging van leedwezen over dat feit.

De heer VAN REEDE wijt die niet-herkiezing aan de ondankbaarheid van het Ministerie, dat door toedoen der anti-revolutionnairen op het kussen was geraakt.

De heer VAN LENNEP verklaart, dat de heer GROEN *brillait par son absence.*

De Minister van Finantiën draagt zelfs den heer VAN RHEEDE den last op, om den heer GROEN het leedwezen der Regering te betuigen, dat zij hem niet meer in de Kamer ziet zitting nemen.

Wij willen gaarne al die betuigingen, al die condoleantiën, al die apologiën, vooral van de zijde der Regering, als ernstig gemeend opnemen.

Een enkele vraag echter: [illegible] door GROEN als eene eerste ster aan den hemel der Volksvertegenwoordiging geschitterd?

Wij kunnen geen ander antwoord geven dan: door eindelooze tracasseriën; door steeds buiten de orde te zijn; door redevoeringen vol geest en vernuft, aan de Kamer eene aangename verpozing te verschaffen; door de kunst om aan eene reeks van zeepbellen, in het licht eener overladen welsprekendheid opgedreven, voor een oogenblik den valschen gloed van diamanten te schenken.

Nog altijd blijft toch de vraag, door ons zoo dikwerf gedaan, onbeantwoord: „Wat heeft de heer GROEN „ooit, in de Kamer, tot nut van het Vaderland ver„rigt?„

Welligt, dat de heeren VAN REEDE en VAN LENNEP, welligt dat de Minister van Finantiën, die, namens de Regering, zoo bijzonder treurig gestemd is over de afwezigheid van den heer GROEN, ons *thans* op die vraag eenig antwoord zullen geven.

Zou het waar zijn, „dat wij medegesleept worden „door een geest van buitengewone bewondering voor „de verrigtingen van sommige vorige Ministers„, Wij deden ons die vraag, naar aanleiding van hetgeen de *Nieuwsbode* onlangs van ons verlangde, namelijk „dat „wij zulks moeten erkennen, als men eerlijk handelen „wil.„ Met aanhalingen uit de Memoriën van Beantwoording der hoofdstukken van de departementen van Justitie en van Oorlog, hebben wij ons gevoelen gestaafd en wij zouden zijn overgegaan tot de mededeeling van hetgeen wij willen, ten aanzien der middelen, die tot bestrijding der behoeften van den Staat voor 1855 behooren te worden aangewezen, zoo wij niet hadden gemeend, ook van de overige hoofdstukken der begrooting iets te moeten zeggen.

Daar, waar het de eer der Natie en het belang van het dierbaar Vaderland geldt, zullen wij nimmer onze stem verheffen tegen eene ruime en milde erkenning der bekwame en ijverige diensten, welke de Nederlandsche diplomatie in den vreemde ons bewijst. Maar als die diensten in verband moeten worden gebragt met het beleid, dat aan de behandeling der diplomatieke aangelegenheden hier te lande door het Hoofd van zulk een gewigtig departement wordt gegeven, dan is het immers niet onverschillig, *wie* daarmede wordt belast en *hoever* de invloed reikt van hem, wien die taak is toevertrouwd? Gewis, „vooral in tijden, welke wij be„leven, vorderen 's lands dierbaarste belangen, dat niet „enkel in sommige hoofdsteden, maar overal, waar „onze vlag zich vertoont, niets onbeproefd blijve, om „te zorgen, dat de Nederlandsche Natie en het belang „des Rijks niet worden miskend, en dat een steeds „waakzaam oog iedere omstandigheid waarneme, opdat „ieder gevaar tijdig afgewend worde;„ maar is het dan niet een allereerst vereischte, dat het beleid der zaken en de betrekking van vriendschap met de vreemde mogendheden ook hier te lande onberispelijk zij? Wat de geschiedenis der laatste maanden ons daarvan heeft geleerd, is genoeg bekend en als 's lands belangen op die wijze worden bevorderd en de eer der Natie op die wijze wordt gehandhaafd, dan wordt elke duizend gulden verhooging van het hoofdstuk voor Buitenlandsche Zaken, vrij algemeen, als eene bloote geldverspilling beschouwd, zoo al niet het aanzienlijk cijfer reeds op zich zelf aanleiding geeft tot de welgegronde aanmerking, dat de zedelijke invloed van Nederland van oneindig meer waardij moest worden geacht dan de weelderige levenswijze der gezanten.

Niet ongegrond was het veeljarig gevoelen, dat de kosten der ministeriële bureaux bij het Departement van Binnenlandsche Zaken eene buitensporige hoogte hebben bereikt. Verre is het van ons, dat wij in dat gevoelen deelen, wat de bezoldiging der ambtenaren betreft; integendeel, erkennen wij, dat deze, in vergelijking met die der ambtenaren van de overige departementen, op eene karige wijze zijn geregeld en ook zelfs de jaarwedde der hooge ambtenaren, verre beneden die van de Departementen van Financiën, Oorlog, Marine, Justitie en Buitenlandsche Zaken werd bepaald. Maar wat onze bedenking betreft: zij heeft betrekking tot het groot aantal en de doorgaande bekwaamheid en ijver dier ambtenaren. Een kleiner, bekwamer en ijveriger, doch goed bezoldigd personeel komt ons voor de dienst, zoowel als voor de ambtenaren zelven meer verkieslijk voor. Het tegenwoordig Hoofd van het Departement heeft de tegenovergestelde rigting gevolgd en wat op zijn voorgangers kon worden toegepast: „Sedert 1848 zijn meerdere ambtenaren door bureau„organisatie eervol ontslagen en op wachtgeld gesteld,„ behoort tot een afgesloten tijdvak. Vele op wachtgeld gestelde ambtenaren zijn op nieuw in dienst gesteld; maar daarmede is het lot der overigen niet verbeterd. Wel is de Minister van oordeel, „dat ook het belang van „'s Rijks dienst medebrengt, dat aan de ambtenaren „het bewijs worde gegeven, dat hunne diensten op „prijs gesteld en erkend worden„; maar die erkentenis viel toch maar enkel den ambtenaar ten deel, die den Minister aan de in theorie en praktijk zoo uitstekende armenwet heeft geholpen; zijne jaarwedde werd met *ƒ* 500 verhoogd, en daarmede het normaal cijfer der bezoldiging van een referendaris overschreden, ofschoon aan dienzelfden ambtenaar, gedurende meer dan twaalf jaren, als inspecteur over de gestichten van krankzinnigen, onder art. 54 der begrooting, een tractement van *ƒ* 800 was toegekend, behalve eene ruime vergoeding voor reis-, verblijf- en andere kosten. Wij dingen volstrekt niets af op de bekwaamheden van dien ambtenaar; maar is het niet regt geschikt om andere, niet minder verdienstelijke ambtenaren te ontmoedigen, wanneer dergelijke onderscheidingen en gunsten slechts aan een enkele worden verleend?

Zoo er bij ons eene vatbaarheid bestond, om te worden medegesleept door een geest van bewondering voor de verrigtingen van sommige vorige Ministers: wij zouden daartoe worden bewerkt door de uiteenzetting der redenen, welke door den Minister worden opgegeven tot staving der aangevraagde sommen onder de afdeeling: *Waterstaat en publieke werken*, waaruit ten volle blijkt de zorg, die door het vorig Bewind aan dezen gewigtigen tak van 's Rijks beheer werd besteed. Maar wij zouden evenzeer worden geleid tot het vermoeden, dat zulke noodzakelijke uitgaven het oordeelkundig besluit hadden doen geboren worden, *om andere minder noodzakelijke uitgaven*, die ook reeds bij de Tweede Kamer, volgens het Voorloopig verslag, aanstoot hadden verwekt, *na te laten.* Zeker, de aanzienlijke sommen voor premiën van visscherijen en uitgaven voor de Haarlemsche tentoonstelling, hadden op de begrooting geen plaats erlangd, en aan de uitbreiding van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen ware zeker niet gedacht. Wat wij als onze innige overtuiging mogen verklaren is, dat onder zulk een Bewind de Minister, bij het ontwerpen der begrooting stellig van een voorafgesteld eindcijfer zou zijn uitgegaan, en bij de vraag, welke uitgaven noodzakelijk en voor geen uitstel vatbaar waren, stellig had voorop gezet de dure verpligting, om voor minder noodzakelijke en dringende werken geene sommen aan te vragen.

Immers, zoo ieder hoofd van een ministerieel departement zich niet door een *voorafgesteld eindcijfer* laat binden, en zich onbegrensd acht bij de beslissing, welke uitgaven noodzakelijk zijn, dan hebben wij een telkens verhoogd cijfer te wachten, en de homogeneïteit van een Ministerie zal vooral uitblinken in eene gestadige vermeerdering der kosten van het departement; want mutatis mutandis kan ieder zich toeëigenen, wat de Minister van Oorlog in zijne Memorie op den voorgrond plaatst: „Ook is er geen departement, waarvan „de uitgaven, het is meermalen gezegd, zoo door al „de aderen der Maatschappij heen, over de geheele „oppervlakte van het Rijk terugvloeijen, dan die van „Oorlog; waarbij zoo vele ingezetenen belang hebben, „waarvan de inrigtingen mede strekken, om velen „voor verschillende beroepen bekwaam te maken, of „hen tot orde, tucht en zindelijkheid te gewennen. En „wat de middelen en krachten van den Staat betreft „de legers zijn tot nu toe in alle landen eene nood„zakelijke voorwaarde voor het bestaan der maatschappij, „de onafhankelijkheid der Staten. Gebiedt de Grondwet, „dat de Koning eene toereikende zee- en landmagt „moet onderhouden, dan behoort de Staat ook in de „behoefte aan zoodanige inrigting te voorzien.„ Deze grondstellingen zijn niet minder van toepassing op het bestuur der binnenlandsche aangelegenheden, op de belangen van de Eeredienst, op het beheer der geldmiddelen, op de dienst der Justitie enz.

Voorzeker, de beslissing wat noodzakelijk is of wat uitstel gedoogt kan dan niet moeijelijk zijn; wat gewenscht of noodzakelijk is, evenmin. Maar hoe hebben wij dan te beschouwen, wat in de Memorie van Beantwoording over het VIde Hoofdstuk voorkomt: „het „zou zeker in het belang der Christelijke Afgescheidene „gemeenten, die tot dusverre geen onderstand van „'s Rijks wege genieten, *wenschelijk* zijn, haar daarin te „doen deelen, *wanneer zij er werkelijk behoefte aan* „*hebben?*„ Men kan toch niet ontkennen, dat menig adres de behoefte heeft doen zien, en nu wordt, wat eene

grondwettige uitgaaf moet genoemd worden onder gewenschte of wenschelijke zaken gesteld, terwijl in eene vroegere § geen bezwaar wordt gemaakt, om het behoud der Ministerien van Eeredienst te verdedigen, niettegenstaande, van den jare 1849 af, de ondervinding heeft bewezen, dat de kosten voor zulk een *ministerieel* departement onder de uitgaven van weelde moeten worden gerangschikt. Op gelijke wijs kan worden geoordeeld over de benoeming en hoogst bezwarende bezoldiging van een hoofd-administrateur bij het Departement van Finantien, die wij ook aan de April-beweging te danken hebben, en ook gaaf erkend wordt het gevolg geweest te zijn der buitengewone omstandigheden, waarin het departement zich in den loop van 1854 bevond, vooral tengevolge van den beklagenswaardigen toestand, waarin het door de ongeschiktheid van den April-Minister en de laatdunkenheid van een interimairen Minister was geraakt.

Wanneer wij nu deze onze verschillende aanmerkingen op de begrooting van uitgaven met die, welke wij reeds vroeger medegedeeld, bijeen trekken, dan zal het niet verholen zijn gebleven *wat wij willen*:

Al wat onder grondwettige uitgaven behoort, waaronder wij verstaan, die *bepaald* voorgeschreven zijn, vallen buiten beoordeeling.

Waar de grondwet de bepaling van het jaarlijksch cijfer aan het gemeen overleg overlaat, sta een *zuinig* beheer op den voorgrond.

Het cijfer der jaarlijksche *gewone* uitgaven worde in verhouding gebragt tot de *werkelijke* krachten der Natie.

Wat als *buitengewoon* beschikbaar wordt gesteld, sta in verband met de inkomsten.

Wat onder de inkomsten als *belastingen* wordt geheven, zij beperkt tot het hoogst noodzakelijke.

De toepassing der staathuishoudkundige wetenschappen is onmisbaar om de wijze en het bedrag te leeren kennen, waarop het evenwigt tusschen inkomsten en uitgaven door belastingen wordt verkregen.

Alle *te voorziene* uitgaven moeten op de begrooting voorkomen en voor *onvoorziene* moet eene billijke som geraamd worden.

Deze beginselen worden bij de verschillende hoofdstukken in verband met de gewisselde stukken beschouwd, miskend.

Ook op die gronden rust ons oordeel, dat de begrooting, *zoo als zij daar ligt*, onaannemelijk is.

Zonder *de Grondwet* te noemen, toont *de Morgenster* oplettend te zijn geweest op de vraag, die wij haar hebben gedaan, om onze kennis van het staatskerkregt te vermeerderen.

Zij zegt:

»Wanneer men in discussie wilde treden over het staatskerkregt, behoorde men zich te wachten voor de verwarring van de twee geheel onderscheiden vragen: Waarin wordt het wezen en de hoofdzaak, van een kerkgenootschap gevonden? en: Wat is voor den Staat het kenmerk van een kerkgenootschap?«

Wij gelooven — het zij met allen eerbied gezegd — ons aan die verwarring niet te hebben schuldig gemaakt. De laatste vraag lost het verschil op, dat tusschen een kerkgenootschap en elk ander zedelijk ligchaam bestaat, en op die vraag hebben wij geen antwoord noodig.

De eerste vraag betreft juist, wat onze belangstelling gaande houdt; wat is het wezen en de hoofdzaak van het eene kerkgenootschap naast het andere, dat hen kenmerkend onderscheidt?

Met die vraag zit *de Morgenster* in de engte, en in hare verlegenheid behelpt zij zich met eene aanhaling uit het werk van Prof. de Bosch Kemper (Handl. tot de kennis van het Nederl. Staatsr. en Staatsbest., bl. 420 en 421), waardoor hare stelling niet verbetert:

»In de verschillende kerkgenootschappen maken *de erkende kerkelijke reglementen* de wet van het kerkgenootschap uit. Tegen de inbreuken daarop vinden de kerkgenootschappen bescherming bij de regterlijke magt, of bij het politiek gezag, naarmate de inbreuk is.«

Wij drukken hier weder op de bepaling van *erkende* kerkelijke reglementen, in verband met hetgeen *de Morgenster* in een vroeger nommer eene *aanmatiging* van de Afgescheidenen noemde, en wat *wij* aanhaalden ten aanzien van de *door den Staat erkende* klerezy bij de invoering der bisschoppelijke hierarchie.

De Morgenster erkent de juistheid onzer bedenking:

»De Aartsbisschop van Utrecht en de Bisschop van Haarlem van de Klerezij door den Staat erkend, *hadden regt te vragen dat zij in het bezit dier titels gehandhaafd werden.*

Handhaving dus van de regten van een kerkgenootschap tegenover elke aanranding en aanmatiging. Handhaving bij het bezit der regten en titels door het Staatsgezag.

De Morgenster vervolgt:

»*Het Staatsgezag* is echter in deze bescherming geen »blind werktuig der Kerk, maar *behoort te onderzoeken*, »of inderdaad de kerkelijke uitspraak overeenkomstig »het inwendig kerkregt is, en of de bepalingen van »dat kerkregt overeenkomen met het algemeene staats- »regt, waaraan alle burgers onderworpen zijn.«

Wij hebben in ons N°. 447 verklaard:

»Men zal ten slotte onze leerzaamheid roemen en »zich welligt over onze bedrevenheid verbazen.«

Wij geven daarvan, na de bekomene inlichtingen van *de Morgenster*, onze eerste proeve, waarbij men gelieve in het oog te houden, dat zij moet aangemerkt worden als een bewijs onzer gemaakte vorderingen in het staatskerkregt, naar den cursus, dien *de Morgenster* in de laatste twee jaren heeft gegeven. Het zal ons aangenaam zijn, indien *de Morgenster* ons den welverdienden lof zal toekennen, die ons bij de miskenning van *de Nederlander* zal te stade komen.

De Synodale Commissie der Christelijk afgescheidene Gereformeerde Kerk heeft aan den Minister voor de Hervormde Eeredienst, ter voldoening aan art. 1 der wet, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, ingeleverd de *reglementen* op de inrigting en het bestuur van dat kerkgenootschap. In die reglementen komt de bepaling voor, dat de belijdenis is vervat in de Heidelbergsche Cathechismus, de 37 artikelen des geloofs en de leerregels der Dordrechtsche Synode. De Minister vergelijkt die reglementen met die van het Nederl. Hervormd Kerkgenootschap en vindt in art. 11 eene minder bepaalde opgave van haar criterium, waaruit het kenmerkend verschil blijkt en vindt daardoor vrijheid tot erkenning.

Die Synodale Commissie eischt daarop in het genot gesteld te worden der regten en voordeelen, bij de Grondwet van 1815 aan de destijds bestaande Gereformeerde Kerk gehomologeerd, die, ten onregte, zijn uitgekeerd aan de leeraars van het eerst in 1816 bij Koninklijk besluit gevestigd Kerkgenootschap, dat in 1854 zich geheel onttrokken heeft aan die duidelijke verklaring, wat haar van de in 1618 en 1819 gestichte Hervormde Kerk onderscheidt.

Deze *feiten* moeten, volgens het staats-kerkregt van *de Morgenster*, getoetst worden aan de wet van ieder kerkgenootschap. Het is immers klaar, dat de uitslag van het onderzoek der kerkelijke reglementen meest in het voordeel der afgescheidenen zal uitvallen. »Zij »hebben regt, om in het genot der titels en regten te »worden gehandhaafd.«

Eene andere proeve.

Eene minderheid in het Hervormd Kerkgenootschap wendt zich tot de Regering, om bescherming van eene eerlijke en onpartijdige toepassing van een artikel van het algemeen reglement, waarbij de handhaving van leer en belijdenis aan de kerkbesturen wordt opgelegd, maar dat door de laatsten niet, of niet getrouw in acht genomen wordt.

De Morgenster acht den staat bevoegd, om een lager kerkbestuur tegenover een hooger, bijvb. het klassikaal bestuur van Harderwijk tegenover de Synodale Commissie in bescherming te nemen.

»Het Staatsgezag is geen blind werktuig der Kerk; »maar onderzoekt, of de kerkelijke uitspraak overeen- »komstig het inwendig kerkregt is, en of de bepalingen »van dat kerkregt overeenkomen met het algemeene »staatsregt.«

De Minister van Eeredienst, komt tot het besluit, — en waar geene regels bestaan, is dat individueel gevoelen geldig, — dat de minderheid wordt verongelijkt. De Regering of het politiegezag vindt zich verpligt, tegen de inbreuken te beschermen, en *moet* dat doen, volgens het gevoelen van *de Morgenster*.

Wij gelooven ons geheel te hebben bewogen op het gebied, waarop *de Morgenster* zich plaatst, naar het voorschrift van Prof. de Bosch Kemper, die onder den indruk der April-beweging de tweede aflevering van zijne *Handleiding* schreef.

Als de kerkelijke reglementen geen wortel hebben in de geschiedenis van het kerkgenootschap, zijn zij onvermogend, om het Kerkgenootschap voor slooping te bewaren.

Als het staatsgezag moet optreden als *cour regulatrice* van die kerkelijke regtbanken, is het *jus in sacra* in vollen aantogt.

Zoo gaat het, als men zich door de omstandigheden laat besturen; want, zoodra het staatsgezag den moed verkreeg, om de godsdienstige rigting van *de Morgenster* te verwisselen voor die van *de Nederlander*, zou het nu verdedigde stelsel van staatskerkregt alras aan zich zelve worden overgelaten.

Zoo gaat het als de Kerk de steun zoekt van het staatsgezag; maar ook evenzeer als de Regering zich tot blind werktuig van de Kerk vernedert.

In *de Gemeentestem* leest men het volgende:

»In de zitting der prov. Staten van Gelderland van 7 Nov. vestigde de Hr. de Meester, de aandacht der vergadering op eene missive van den Min. van Binnenl. Zaken, houdende opmerkingen ten opzigte eener herziening van het polderreglement. Spr. zag daarin eene inbreuk op het gezag en de magt der Staten, zoo als zij omschreven is in de Grwt. en de Prov. wet. Hebben de Staten een reglement vastgesteld, de Min. kan al dan niet de goedkeuring daarvan aan Z. M. voordragen, doch hij is niet bevoegd zich in de beraadslagingen te mengen. Die handelwijze, welke tot desorganisatie leidt, schreef Spr. toe aan het niet voldoen van art. 191 der Grwt., waarom de Min. bij de Staten wil overbrengen wat bij hen niet behoort. De HH. Swaving en Thooft spraken in denzelfden geest. Laatstgenoemde voegde er bij, dat hem geen voorbeeld van zulk eene handelwijze bekend is. De Min. veronderstelt, dat de Staten zijne raadgevingen behoeven om het reglement te herzien, of wil op de beraadslagingen invloed uitoefenen, en daartegen moest z. i. bij de eerste poging, die er toe geschiedt, ernstig gewaakt worden.«

Men gelieve dit feit in verband te brengen met het programma van het April-Ministerie, waarin de centralisatie-geest van het vorig bewind werd gelaakt en waarbij afgekeurd werd, dat op de autonomie der Provinciale en gemeente-besturen inbreuk werd gemaakt.

Met groote belangstelling zullen — wij twijfelen er niet aan — onze lezers in deze oogenblikken kennis nemen van de volgende beschrijving van:

Het klimaat van de Krim.

Het schijnt, thans genoegzaam zeker, dat de geallieerde legers van Engeland en Frankrijk in de Krim zullen overwinteren. Wij onderstellen, dat zij voornamelijk den Zuidelijken uithoek van het Schiereiland zullen bezetten gelegen op 45° breedte, en alzoo in de gematigde streek van Europa, nagenoeg terzelfder breedte als Bordeaux, Milaan en Venetie. Door heuvels beveiligd van den noordenwind, welke zich daar gewoonlijk doet gevoelen en in de nabijheid van den Oceaan, schijnt het zuidelijk gedeelte in het genot van een warmer klimaat dan de overige reeds genoemde plaatsen, welke op dezelfde parallel gelegen zijn. Het is althans niet blootgesteld aan de nijpende koude, welke zich soms te Milaan en Venetie doet gevoelen. Het is een land rijk aan wijngaarden, vijgen en meloenen en levert bovendien ook zeer veel tarwe op. Men treft daar aan vruchtbare valeijen, doorsneden door heerlijke kleine rivieren, die met boomen omzoomd zijn. Simpheropol is onlangs door een reiziger voorgesteld als gedeeltelijk begraven onder weelderige planten. Beneden die plaats bespoelt de Salghir eene heerlijke vallei, waarin zich boomgaarden en tuinen bevinden, die de grootste verscheidenheid bevatten van al de vruchtboomen, die in Europa bekend zijn. De velden leveren tabak en maïs op; wijngaarden zijn er in overvloed, en de wijn van de Krim moge ons welligt minder smaken: in Rusland echter is die zeer gezocht. Eene andere stad, Bagtchi Serai, de oude hoofdstad, ligt gelijk Simpheropol »als een prieel te midden van keurige bloemen«. Het is nog niet lang geleden, dat de Krim eene bekoorlijke verblijfplaats voor den Russischen adel is geworden. De Keizer en de voornaamste edellieden hebben villa's en paleizen aan de naauwe strook, welke aan den zeekant uitkomt, en die, als zijnde van de noordenwind beveiligd, zeer vruchtbaar is. Eene plaats als deze, waar een klimaat is even als dat van Bordeaux, of nog warmer, die uithoofde harer menigvuldige bekoorlijkheden even als de zuidkust van Engeland door hen, die wonen kunnen waar zij verkiezen bij voorkeur gekozen wordt, zulk eene plaats, voorzeker, zal voor soldaten gedurende den winter een aangenaam verblijf zijn.

De eenige tegenwerping, welke met eenigen grond kan gemaakt worden is, dat de Krim, ofschoon door de Regering bevoorregt en met kolonisten uit onderscheidene gedeelten van Duitschland bevolkt, in 't zielengetal der inwoners niet heeft toegenomen, eene omstandigheid, welke toch doet denken aan de ongunstige gesteldheid van het klimaat. Van de oudste tijden af is de Krim achtereenvolgens door verschillende volken veroverd; geen van alle heeft het daar lang kunnen uithouden, en bij geen van alle was eenige welvaart merkbaar, uitgezonderd echter bij het Tartaarsche ras. Maar de zedelijke oorzaken van ontvolking waren daar ten alle tijde, even als nu, grooter dan de physische.

Men kan den voorspoed van volken beletten even als zulk [illegible] geen [illegible] vrijheid genieten, en de teedere (?) zorg des Czaars schijnt voor den particulieren ondernemings geest in de Krim even noodlottig als de roofzucht der Turksche Pachas voorheen was. Het geval, waarvan hier de rede is, is het onvermijdelijk gevolg van een stelsel, dat den Keizerlijke wil in de plaats van den ondernemings-geest van een groot aantal lieden stelt. Een Duitsch schrijver geeft de volgende beschrijving van de Krim.:

De Krim is eene der fraaiste en meest schilderachtigste landstreken der geheele wereld. De Zuidkust is, voornamelijk in het zuidelijk gedeelte van het Schier-eiland, die van den keerkring, en eene buitengewone vruchtbaarheid. De valleijen, welke door eene groote menigte beeken en rivieren besproeid worden, zijn overvloedig rijk aan korenvelden, en wijngaarden. Onder de laatsten geven die van Sudak en Kois, den besten oogst. Abrikozen, pruimen, peeren, amandelen, granaatappelen, vijgen, appelen en meloenen groeijen in de tuinen, terwijl de velden eene groote hoeveelheid gierst, tabak, honig, was en zijde opleveren. De fokkerij van gehoornd vee, paarden en schapen is nog al aanzienlijk, de laatste levert de gunstig bekende rijze, krulharige lammetjes van de Krim op.

In de noordelijke gedeelten van het schiereiland zij echter zoowel hout als water zeer schaars en de grond is daar ook zeer arm en ongeschikt om bebouwd te worden.

De heer M'Culloch geeft in de laatste uitgave van zijn « Geographical Dictionary, » eene dergelijke beschrijving van de Krim:

De Krim is in twee onderscheidene deelen verdeeld; het eene ligt ten noorden, en het ander ten zuiden van de rivier Salghir, welke van het westen naar het oosten stroomt, en is de eenige groote stroom van het schiereiland. Het eerste gedeelte bestaat bijna geheel en al uit uitgestrekte vlakten of steppen, ontdaan van boomen, maar met veel gras bedekt uitgezonderd daar, waar geen heiden, zoutmeeren en moerassen tusschen beiden komen. Het klimaat van deze streken is volstrekt niet gunstig, als zijnde zeer dampachtig, buitengewoon heet en in den zomer zeer ongezond. De gesteldheid en het klimaat van het ander of zuidelijk gedeelte van het schiereiland, is van een geheel anderen aard. Het biedt eene groote menigte schoone bergen, schilderachtige wegen enz. aan. De bergen vormen eene laag rotsen, welke zich ten zuiden aan de kust van Caffa uitstrekken en ten oosten naar Balaklava. Ten westen verheft zich de Tchadyaday of tentberg, de hoogste van de keten, tot 5,110 voet boven het vlak der zee, terwijl de toppen van verscheidene andere bergen mede eene aanzienlijke hoogte bereiken. Het klimaat der valleijen en der hellingen tusschen de bergen en de zee, wordt als een der beste, dat men zich voorstellen kan, beschouwd: behalve de gewone voortbrengselen, zoo als koren, vlas, hennep, tabak, leveren zij ook op wijn, olijven, vijgenboomen, besseñboomen, granaatappelen, oranjeappelen enz. Pallas, Dr. Clarke en anderen hebben treffende beschrijvingen geleverd van deze belangwekkende streken. Clarke zegt: «Indien er een aardsch paradijs bestaat, dan voorzeker is het dat gedeelte, hetwelk gelegen is tusschen Kutchukoy en Sudak aan de Zuidkust van de Krim. Voortdurende stroomen helder water vallen uit de bergen neder op de tuinen, waarin elke soort van vruchten, welke in Europa bekend is en sommige, die daar in het geheel niet bekend zijn groeijen en eene groote mate van volkomenheid bereiken. Geen onwelkomene uitwaseming, scherpsnijdende wind, gevaarlijke insecten, vergiftige wormen, noch vijandige buren bezoeken deze gezegende oorden. Het leven der bewoners heeft veel overeenkomst met dat der gouden eeuw. De grond brengt zoo spoedig en zoo veel vruchten voort, dat de arbeid slechts eene uitspanning, eene aangename ligchaamsoefening wordt. Vrede en overvloed zijn de zegenrijke vruchten van dezen grond; en de rust dáár genoten wordt alléén afgebroken door het onschadelijk onweder, dat van de hooge rotsen weêrgalmt, of het gemurmer der golven beneden aan het strand.» (Clarke ibid. p. 250—500.) Maar deze schildering zoo getrouw als welsprekend, kan zeker geen betrekking hebben op eenig ander gedeelte van de Krim, en zelfs ook niet op de bekende vallei van Baidar.

[illegible] de Krim hebben wij het Zuidelijk gedeelte in een ongunstig daglicht voorgesteld gevonden. Wij meenen, dat het klimaat even als de grond daar bij uitstek fijn is, en dat men bezwaarlijk een beter winterverblijf voor onze troepen zou kunnen vinden.

Het mag tevens niet uit het oog verloren worden, dat de stoom het gevaar der vaart op de Zwarte Zee geheel heeft doen verdwijnen, en den zeeman in staat gesteld om al de moeijelijkheden aan die vaart verbonden, te trotseren. De nevels, welke deze zee doen vreezen, zijn weinig digter dan die der kusten van Holland of New-Foundland, of die der Oostkust van Engeland; alleen de oevers dier zee zijn niet zoo bekend en zoo dikwerf bezocht. Indien dit eenmaal het geval is, zal de reis op de Zwarte Zee even min gevaarlijk zijn als een overstapje van Londen naar Rotterdam.

De in den zomer opgedane ondervinding zal de scheepvaart des winters ongevaarlijk doen zijn en de Krim zal gedurende alle tijdperken van het jaar toegankelijk worden voor Engelsche en Fransche schepen.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De telegrafische berigten, welke in ons vorig Nommer voorkwamen, hebben nader bevestigt, dat de strijd van den 5en zeer hevig en moordadig was. Het is daaruit tevens gebleken, dat de geallieerden bij Inkermann eene belangrijke overwinning hebben behaald. De generaal Dannenberg viel aan het hoofd van 9000 man op den morgen van den 5den, de belegeringsliniën der Engelschen aan, welke aanval door deze krachtig werd afgeweerd, ofschoon de krachten der Russen wel drie of vier malen grooter waren.

Men verneemt, dat de officiële verslagen van Prins Menchikoff over den strijd van den 5den te Petersburg zijn aangekomen. De *Invalide Russe* heeft het eerste verslag van dien Prins over den strijd van den 5 reeds bekend gemaakt. Meer en meer blijkt het, dat aan beide zijden groote verliezen zijn te betreuren. Zoo meldt genoemd blad o. a., dat 3500 soldaten en 109 officieren der Russen gesneuveld zijn. De generaal Soimonoff, die gedurende den strijd eene gevaarlijke wonde bekomen had, is aan de gevolgen daarvan bezweken.

Wat de geallieerden betreft, weet men dat ook hun verlies groot was en dat vooral het Engelsche leger veel geleden heeft en onder anderen acht zijner generaals werden getroffen, waarvan drie gedood zijn, terwijl de generaal Lacy Evans, ten gevolge van een val van zijn paard, genoodzaakt werd, het slagveld te verlaten. Er moet dien ten gevolge voorzien worden in het bevelhebberschap van bijna al de vijf afdeelingen. Onder de vijf gekwetste generaals is Sir G. Brown degeen, die de ernstigste wonde bekwam. Men zegt zelfs, dat zijn arm is moeten worden afgezet.

Bij voortduring worden door de regeringen van Engeland en Frankrijk krachtige pogingen aangewend, om de geledene verliezen te herstellen ten einde aanvallender wijze tegen de Russen te kunnen te werk gaan, die steeds op het veld blijven zonder de belegeringswerken te staken. Dagelijks komen er groote versterkingen aan, zoowel te Balaklava als aan de Chersonesus. Men houdt er voor, dat er langs die wegen wel 1000 man dagelijks aankomen. Het is niet onwaarschijnlijk, dat deze belangrijke inscheping van troepen, een onderwerp van onderhandeling uitmaakt bij de conferentien, welke er dagelijks plaats hebben tusschen den Keizer der franschen en lord Palmerston, sedert die minister te Parijs is aangekomen. Er is nogtans omtrent den einduitslag van deze conferentien niets stelligs uitgelekt.

Thans zijn reeds twee maanden verloopen, sedert de belegeringswerken een aanvang namen. Gedurende dat tijdsverloop zijn zeer zeker een half millioen kogels gewisseld, zoodat ook een ooggetuige van den strijd meldt «dat de grond als het ware met ijzer geplaveid is».

Men verlieze ook niet uit het oog, dat het thans niet enkel de inneming der stad Sebastopol geldt; maar dat die taak eenmaal volbragt zijnde nog eene veel gewigtiger eischt vervuld te worden, en wel namelijk de inneming van een groot aantal forten, zoo als daar zijn de forten Constantijn, Catherine, Alexander, Nicolaas, Paul, het Noorderfort enz. welke de stad en de haven bestrijken.

Het is niet te ontkennen, dat dit alles veel, ja zeer veel inspanning van krachten zal eischen; maar bij de versterkingen, welke dagelijks uit Frankrijk en Engeland naar het tooneel des oorlogs gezonden worden, en met het oog op hetgeen door de geallieerden reeds is verrigt, is het te verwachten, dat hunne positien steeds verbeteren zullen, te meer daar voor hen het vervoer ter zee openstaat, terwijl dat te land, waartoe de Russen de toevlugt moeten nemen, in dit jaargetijde hoogst ongunstig is. Dat de Krim der geallieerden een voortreffelijk winterverblijf aanbiedt, is op overtuigende wijs aangetoond in een artikel van den Engelschen *Economist*. (Zie boven.)

Daaruit blijkt toch, dat die landstreek overvloedig rijk aan heerlijke voortbrengselen en het klimaat zeer gezond is en dat velen zelfs, die wonen kunnen waar zij willen, bij voorkeur hun verblijf daar vestigen.

Het nieuws uit Spanje is van alle belang ontbloot.

De jongste tijdingen uit Tessin melden, dat de meeste verzoekschriften betrekking hebbende op de herziening der grondwet van het kanton Tessin door eene constituerende vergadering met uitsluiting van den grooten raad, door den advocaat Polari in de zitting van dat collegie van 16 November zijn ter tafel gebragt.

Deze verzoekschriften zijn verzonden naar eene commissie, bestaande uit negen leden, bij geheime stemming benoemd, en zamengesteld uit afgevaardigden van de liberale en regerings-gezinde partijen, met uitsluiting van de beide uiterste partijen.

De *Niagara* heeft te Liverpool de mail van New-York van den 7 en die van Boston van 9 Nov. aangebragt.

Eene depêche uit Washington meldt, dat de regering binnen kort een verdrag zal sluiten, waarbij de invoer van voortbrengselen uit Canada, Nieuw Brunswick en van het eiland Prins Edouard wordt toegelaten, op de voorwaarden, welke voor de voortbrengselen der kolonien zijn gesteld. De provincien Nieuw Brunswick en het eiland prins Edouard moeten maatregelen nemen om dit verdrag ten uitvoer te brengen.

Lord Eglin, gouverneur van Canada, keert naar Engeland terug; zijn opvolger de heer E. Head, zal den 5 vertrekken om zijn nieuwen post te aanvaarden. Er is een verdrag tot stand gekomen tusschen Rusland en de Vereenigde Staten, waarbij het beginsel van het regt der onzijdigen tot grondslag is aangenomen.

Dit verdrag bepaalt, dat de vlag de koopwaar dekt, en dat eigendom van onzijdigen aan boord van schepen des vijands aan geene confiscatie is onderworpen, voor zoo verre zij geen oorlogs-contraband bevatten.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 22 NOVEMBER.

In de zitting van heden heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken naar aanleiding van de bedenkingen gisteren in het midden gebragt, de politieke gedragslijn van het Ministerie uiteengezet en verdedigd tegen de bedenkingen of twijfelingen in de beide vorige zittingen ter sprake gebragt. Hij heeft daarbij o. a. te kennen gegeven, dat de Regering de Grondwet ten uitvoer legt in den geest en zin waarin zij is vastgesteld en overigens, dat de Regering, het programma bij hare optreding uitgevaardigd, getrouw nakomt. Zij neemt het goede van het vorig bewind over; zij onthoudt zich van wat zij meent, dat minder wenschelijk of geëigend voor ons land is. De Minister van Justitie heeft insgelijks die sprekers beantwoord, welke algemeene bedenkingen hebben in 't midden gebragt. Het stelsel is: getrouwe uitvoering en toepassing der Grondwet, maar niet een verwringen van onze Staatsregeling naar een imaginair constitutioneel stelsel.

De Regering is niet weifelachtig; maar weet wat het wil en hij Minister, moet in het bijzonder waken voor de orde en vrijheid. Dat doet hij; dat zal hij blijven doen, maar daaraan is geheel vreemd eenig stelsel van spionneren gelijk door sommigen ten onregte is beweerd.

Daarna heeft de Minister van Buitenl. Zaken zeer in het breede de redevoeringen van de heeren Dullert en van Zuylen beantwoord, en wat betreft de Binnenlandsche, en wat aangaat de buitenlandsche politiek, daarbij tevens opnemende, de meer personele quaestie tusschen den heer van Zuijlen en hem Minister, over het gebeurde met betrekking tot het Hof van Rome. Hij bestrijdt het stelsel van den heer v. Zuijlen, hetgeen bestaan zou in eene neutraliteit bij tractaten met eene geprononceerde sympathie voor eene der oorlogvoerende mogendheden.

Vervolgens doet hij uitkomen, dat nooit de bedoeling geweest is om het vorig Ministerie af te vallen. Bij de geheele behandeling dezer zaak is door het ministerie alléén op het oog gehouden de noodzakelijkheid om de gemoederen tot bedaren te brengen en handhaving der Grondwet zonder krenking van de vrijheid van Godsdienst.

De heer VAN LYNDEN komt terug op de redevoering van den heer van Zuijlen, en betoogt, vooral, dat het onjuist was alsof de April-beweging kunstmatig was opgewekt. Spr. meent, dat die beweging was eene nationale verontwaardiging, en *hier* treedt de Spr. in al die beschouwingen, welke door zijne partij zoo dikwerf tegen het vorige Ministerie zijn aangevoerd. Gelijk door den heer van Hall is geschied, trad ook Spr. in eene herinnering van al hetgeen met het hof van Rome was voorgevallen. Wat betreft de buitenlandsche politiek van het vorig bewind, herinnert Spr. aan de erkenking van het keizerschap van Napoleon III, aan de wet betrekkelijk de Russische schuld en het tractaat rakende den nadruk; en meent dit een en ander, dat ook die politiek niet geheel vrij van blaam is geweest. Tot het ministerie zelf zegt Spr. ten slotte een kort woord, waarin hij betuigt, dat ook hem het programma van 26 April aangenaam had verrast, maar dat hij sedert, omtrent menige handeling in verband met dit programma, zich teleurgesteld gevoelde. Spr. meent vooral, dat de ondankbaarheid thans voormalige vrienden op zijde doet schuiven. Zoo wacht Spr. ook te vergeefs naar den uitslag van het onderzoek der Regering nopens gemeente- en provinciale-wetten. In geenen deele kan hij toegeven wat de Min. van Binnenl. Zaken had gezegd, namelijk, dat *deze* regering nooit voornemens was geweest om af te breken wat de vorige had opgebouwd. In gewone omstandigheden moge dit het geval zijn; maar *deze* regering was opgetreden als eene regering van tegenovergestelde rigting, met een programma, waarin het vorig bewind werd veroordeeld. Derhalve is het juist de taak *dezer* Regering om te herstellen wat, naar Spr. inzien, het vorige bewind verkeerd had gesticht.

De heer TEN CATE beantwoordt de aanvallen, die in den loop der discussiën zijn gedaan tegen de liberalen en de liberale partij, en bewijst hoe onbillijk en tevens hoe bespottelijk het was, om die partij voor te stellen als gelijk aan de mannen der revolutie van de vorige eeuw en de socialisten. De liberalen willen niets meer en niets minder dan de Grondwet; die iets anders of iets minder verlangt is ongrondwettig.

Wat de begrooting zelve betreft, wijst Spr. hoe zonderling gebruik het Ministerie maakt van de omstandigheden in Europa, om nu eens te verdedigen het hooger cijfer, dan weder afschaffing van belasting te bestrijden; daarbij herinnert Spr., hoe verschillend het oordeel is over die omstandigheden, waaronder ook behoort zijn gevoelen, dat, wanneer *inderdaad* de toestand van Europa zoo groote zorg baart, men dan ook in de eerste plaats elke verhooging van uitgaven moet trachten te vermijden. Uit dit oogpunt beschouwd, meent Spr., dat vele artikelen van de begrooting behooren weg te vallen. De vraag, bij de beoordeeling van de begrooting, behoorde niet enkel te zijn: wat *nuttig* of *aangenaam* is, maar ook wat de toestand der schatkist is en wat de natie dragen kan? Met klem komt Spr. voorts op tegen de werking van de belasting op het personeel, op de loterij en vooral op de accijnsen. Tot den heer VAN LENNEP rigt hij de vraag, of het volk met niet meer vaderlandsliefde zal worden bezield, wanneer het ziet dat men tracht te zorgen voor de verligting zijner lasten, dan wanneer zonder gekibbel of gehaspel (zooals die Spr. het noemde) overtollige uitgaven maar in den blinden worden goedgekeurd.

De heer GEVERS VAN ENDEGEEST treedt terug tot de gebeurtenissen in April 1853 en meent vooral, dat de gemotiveerde orde van den dag, waartoe de Tweede Kamer op 13 April van dat jaar overging, niet gestrekt heeft, om het gedrag van het vorig bewind te homologeren. Na deze verklaring komt Spr. op de begrooting zelve, en passeert in revue al de verschillende gevoelens, die zoo omtrent de uitgaven, als omtrent de inkomsten bestaan. Hij meent, dat men tot geen afschaffing van belastingen moet overgaan, en vooral geen gehoor geven aan de zucht van bovenmatige besparingen; omdat bovenmatige besparingen meestal later tot veel grootere uitgaven leiden. Overigens, treedt Spr. in eene becijfering, om aan te toonen, dat, wat het depart. van binnenl. zaken betreft, die besparingen worden betracht, welke mogelijk zijn; en komt tot het resultaat, dat het geheele cijfer der begrootingswetten niet is, gelijk men beweerde, 3 millioen hooger dan de vorige begrooting maar slechts $1\frac{1}{2}$ millioen. Voor kunsten, wetenschappen, marine en oorlog had men tot dusver te weinig gedaan; dit Ministerie wilde daarin verandering brengen, en van dáár de hoogere begrooting. Spr. eindigt met den raad te geven aan de Kamer om de begrooting aan te nemen; want de Reg. geeft voor die begrooting, naar Spr. meening, zeer veel, bijv.: het instituut, nieuwe ambtenaren, grooter leger, enz.

Er zijn nog vele sprekers ingeschreven, weshalve de voorzitter voorstelt de verdere discussien uit te stellen tot morgen ten 11 ure.

Daarna gaat de Kamer over tot het trekken van hare afdeelingen voor het nieuw ingetreden tweemaandelijksch tijdvak.

's Gravenhage, 22 November.

Z. M. heeft aan C. P. Pels, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burg. van Wijk bij Duurste, en in diens plaats benoemd mr. C. Fock, onder toekenning van eervol ontslag uit zijne betrekking van burg. van Vreeland en Nigtevecht.

Z. M. heeft tot burg. der gem. Sneek benoemd H. C. Woude.

Z. M. heeft aan C. Gast Czn., op zijn verzoek eervol ontslag verleend als burg. van Renesse, Noordwelle en Serooskerke, en in zijne plaats benoemd J. Hoogenboom.

Z. M. heeft tot lid van het collegie van regenten over het huis van arrest te Heerenveen benoemd den heer mr. C. H. S. van Boelens, regter in de arrondissements-regtbank aldaar.

Z. M. heeft verleend de volgende pensioenen, als aan: J. G. R. Baerts, arr. direct. der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen. *f* 3946. J. J. Bom, ontvanger der registratie en domeinen en bewaarder der hypotheken en van het kadaster te Gorinchem. *f* 2392. G. H. van Rheden; ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Deil. *f* 483. C. de Graaf of van der Graaf, visiteur der in- en uitg. regten en accijnsen te Rotterdam. *f* 2111. H. Bucker, commies der 1ste kl. bij s'Rijks belastingen te Schoonhoven. *f* 443. A. Peters of Peeters, id. aan de Wezelsche barrièr bij Venlo. *f* 312. J. M. Diehl wed. van J. Lokker, in leven id. te Hellevoetsluis. *f* 225. J. C. Basquin, wed. van H. W. van Harck, id. der 2de kl. *f* 109. E. Gool wed. van C. Sagens, in leven ontvanger van s'Rijks belastingen. *f* 56. A. E. A. en C. J. Dijkshoorn, minderjarige kinderen van wijlen J. Dijkshoorn en C. van Daebel, onder voogdij van W. F. Schoon, in leven commies bij 's Rijks entrepôt. *f* 138.

* Gister hebben voor de arrondissements-rehtbank alhier plaats gehad de pleidooijen in de zaak tusschen den heer Maxwils, eisscher, als optredende voor en namens de gemeente 's Gravenhage, krachtens art. 143 der gemeentewet en den heer Lorenceau, tegenwoordig hoofdbestuurder of gérant van de maatschappij tot gaz-verlichting in Nederland gevestigd te Parijs, gedaagde. — De vordering strekte tot nietig-verklaring van het op den 3 Mei 1844 door het stedelijk bestuur alhier met den heer E. E. Goldsmid, destijds gerant der genoemde maatschappij, gesloten contract voor gaz-verlichting voor den tijd van dertig jaren.

Mr. L. Metman, voor den eischer optredende, heeft, na eene breedvoerige ontwikkeling der daadzaken, doen uitkomen, het bezwarende en nadeelige der bepalingen in het bedoelde contract, zoo wel voor de gemeente als voor de nijvere klasse en de vele gaz-verbruikers. Hij trachtte hoofdzakelijk aan te toonen: 1o. dat burgemeester en wethouders onbevoegd en onbekwaam waren geweest, dit contract te sluiten met het oog op de artikelen 71 en 72 van het destijds van kracht zijnde regerings-reglement voor 's Gravenhage; omdat dit contract, indien het al, zoo als vereischt werd, door den raad was vastgesteld, waarvan echter niet bleek, alvorens van kracht te kunnen zijn, had moeten zijn toegezonden ter overweging aan Gedeputeerde Staten en door den Koning goedgekeurd, hetgeen ten deze niet had plaats gehad; dat nu in strijd met art. 71 van het regerings-reglement was gehandeld, omdat voor niet minder dan dertig jaren aan de ondernemers is toegekend vrijdom van de stedelijke belasting op de brandstoffen; dat door het verleenen van dien vrijdom, waartoe alleen de Raad bevoegd was en niet Burgemeester en Wethouders, eene belemmering plaats had in de regeling der stedelijke belastingen voor de toekomst, strijdig met de wet; dat al verder op art. 71 was inbreuk gemaakt, omdat bij het contract had plaats gehad eene bezwaring en vervreemding van stads bezitting, door niet alleen aan de gaz-ondernemers toe te kennen de beschikking over de stads-straten tot het daaronder leggen der gaz-pijpen, maar zelfs van die beschikking anderen uitdrukkelijk uit te sluiten, waarbij de pleiter herinnerde, dat de eischer belemmerd was in het gebruik der concessie, hem bij Koninklijk besluit verleend tot de oprigting eener gaz-fabrijk alhier; — 2º. dat het contract werkelijk niet bleek te zijn gearresteerd door den toenmaligen stedelijke raad; maar dat dit was geschied door Burgemeester en Wethouders, die in dat contract, in overleg met de ondernemers onderscheidene bepalingen ten voordeele der laatsten hadden opgenomen, welke bepalingen waren geheele veranderingen in, en afwijkingen van het concept-contract, dat alleen in de raadsvergadering was ter tafel gebragt, zonder nadere approbatie, en welke veranderingen en afwijkingen zeer ten nadeele van de gemeente en van de gaz-verbruikers strekken. — Op deze gronden werd de nietigheid en ongeldigheid van het contract door den raadsman des eischers meer uitvoerig volgehouden.

Mr. G. Delprat heeft voor den gedaagde het woord gevoerd, en voor alles de gronden van den pleiter van eisch tegengesproken met de productie van een stuk, waaruit blijken zou, dat het contract, zoo als het was veranderd, bepaaldelijk door den raad was goedgekeurd, bij besluit van 12 Junij 1844. Hij kwam inzonderheid op tegen de zoo als hij het noemde, processen-coalitie van onderscheidene gaz-verbruikers, daar toch de ondernemers zich bereid hadden betoond tot eene vermindering van prijs. Hij trachtte vervolgens aan te toonen, dat bij vergelijking van hetgeen van elders blijkt, de bepalingen van het bestaande contract niet zoo bezwarend zijn als door den raadsman zijner tegenpartij was voorgesteld, en dat dit proces alzoo blijkbaar opleverde eene onbehoorlijke poging om den eerbied voor wettig bestaande contracten ter zijde te stellen. Hij bestreed al verder de meening, dat hier zou kunnen sprake zijn van eene willekeurige en onbevoegde regeling der belastingen, omdat toch in den aard dier belastingen door het contract geene de minste verandering was gebragt, zoodat er ook geen quaestie kon zijn van opzending aan Gedep. Staten en goedkeuring van den Koning. De verleende vrijdom was juist in het voordeel der gaz-verbruikers, ten einde den prijs der leverantie niet te zeer te verhoogen. Vooral kwam hier, z. i., de beweerde vervreemding niet in aanmerking; omdat er bij het toekennen der beschikking over de straten had plaats gehad een geoorloofd gebruik van stads-eigendom geheel binnen den kring der bevoegdheid van het stedelijk bestuur, welk regt tot beschikking dan nog maar tijdelijk was. Op deze gronden beweerde de pleiter de niet-ontvankelijkheid en ongegrondheid van den eisch.

De voortzetting der pleidooijen is bepaald op aanstaanden Dingsdag.

* Gedeputeerde Staten der provincie Zuid-Holland, hebben, ingevolge eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 7den November 1854, nº. 141 (7de Afd.), betreffende de aanvaarding van legaten of giften onder de levenden door Besturen van Instellingen van Weldadigheid, bij besluit van 13 November:

1°. Aan Burgemeesters en Wethouders der gemeenten in de provincie Zuid-Holland medegedeeld:

dat, ingevolge daartoe door den Koning verleende magtiging, *met opzigt tot de zuiver kerkelijke en bijzondere instellingen van Weldadigheid, bedoeld bij lett.* b *en* c *van art. 2 der Wet van den 28sten Junij* 1854 (Stbl. nº. 100), zijn ingetrokken de voorschriften; volgens welke aan de autorisatie tot aanvaarding van legaten of giften onder de levenden door alle Besturen van Instellingen van Weldadigheid, zonder onderscheid, na verhoor van die Besturen, voorwaarden konden verbonden worden, gelijk zulks in eerstgemelde circulaire breeder is omschreven:

dat Zijne Majesteit daartoe is geleid geworden uit overweging, dat eene der hoofdbedoelingen van de Wet van den 28sten Junij 1854 (Stbl. nº. 100) is, de Besturen der zuiver kerkelijke en bijzondere instellingen van Weldadigheid, bedoeld bij lett. *b* en *c* van art. 2 dier wet, wat haar beheer betreft, onafhankelijk te laten van alle tusschenkomst van het openbaar gezag; terwijl het opleggen van voorwaarden omtrent het gebruik van het vermaakte of geschonkene, bij de magtiging tot het aanvaarden daarvan, met dat hoofddoel der wet niet wel kan worden overeen gebragt;

dat echter de verpligting van de besturen der beide bedoelde soorten van instellingen om de magtiging te vragen, die zij volgens de artt. 947 en 1717 van het Burgerlijk Wetboek behoeven, daardoor niet wordt verkort, gelijk zulk reeds is medegedeeld bij § 1, lett. *b* van het besluit der Vergadering van Ged. Staten van den 19den September 1854, nº 19 (*Prov. blad* nº 112); en dat alzoo de bovenbedoelde intrekking alleen ten gevolge heeft, dat de besturen dier instellingen voortaan niet meer, even als vroeger, zullen moeten worden gehoord omtrent het gebruik, tot hetwelk zij voornemens zijn van de aan hen vermaakte legaten of giften te maken; en het administratief gezag zich zal moeten onthouden van het doen van voorstellen te dier zake.

2º. Burgemeesters en Wethouders voornoemd uit te noodigen, om de voorschriften, vervat in de beide bovenvermelde circulaires, voortaan te beschouwen als vervallen met betrekking tot de Besturen der zuiver kerkelijke en de bijzondere Instellingen van Weldadigheid, bedoeld bij lett. *b* en *c* van art. 2 der Wet; en om, bij het uitbrengen van advies op requesten om magtiging tot aanvaarding van legaten of giften, *alleen dan* de betrokkene Besturen nopens het daarvan te maken gebruik te hooren en hunne beschouwingen daaromtrent mede te deelen wanneer die requesten zijn ingediend door Besturen van Instellingen van Weldadigheid, bedoeld bij lett. *a* en *d* van art. 2 dier Wet.

* Door het Departement van Oorlog zijn de vereischte maatregelen genomen, ten einde op de eerste aanvraag van den kommanderende officier der artillerie te Gorinchem, de noodige detachementen tot het doen van seinschoten naar Vianen en Schoonhoven te doen marcheren.

* Men leest in de *Swabische Mercur*, dat het Z. M. den Koning van Wurtenburg behaagd heeft, den heer W. von Wekkerlin, geheim legatie-raad en secretaris van H. M. de Koningin, te benoemen tot staatsraad, en tot ridder der orde van de kroon van Wurtemburg den heer Jhr. W. Boreel, kamerheer van H. M.

* Gisteren avond is alhier overleden Jhr. Mr. Willem Anthonie Bischon Visch, vroeger regter ter Instructie bij de regtbank van 's Gravenhage, later raadsheer bij het voormalig Hoog Geregtshof tot de regterlijke organisatie, in 1838, als wanneer hij zijn pensioen verkreeg. Sedert leefde hij als ambteloos burger en kenschetste zich door zijne edele zucht van weldadigheid. Velen verleende hij bijstand, en zijne nagedachtenis zal bij de behoeftigen als die van een hulpvaardigen vriend in herinnering blijven. Hij had den ouderdom van bijna 74 jaren bereikt.

* Door den gemeenteraad te Brussel is dezer dagen concessie verleend tot het aanleggen van eene spoorwegdienst, door trekking van paarden, van Brussel op Laeken.

— Naar men verneemt, is door den heer Bouquet-Lefebre eene gelijke concessie bij de Edel Achtbare heeren Burgemeester en Wethouders aangevraagd voor eene dienst van 's Gravenhage naar Scheveningen.

Z. M. heeft het verzoek om gratie van J. H. Kemper van de hand gewezen. Reeds heden is de doodstraf aan dien ongelukkige ten uitvoer gelegd.

Volgens een particulier schrijven uit 's Hage, zegt de *Amsterd. Ct.*, zou de Koning van Pruissen onlangs aan den heer Mazel, adjunct-commies bij het ministerie van buitenl. zaken, de versierselen der orde van den Rooden Adelaar, 4e klasse, hebben doen toekomen.

(::) **Voorst**, 20 Nov. Wij meenen nu reeds met genoegzame zekerkeid te mogen mededeelen, dat de nieuwe armenwet voor deze gemeente allerongunstigt werkt. Vroeger werd voor de armlastigen bij deze gemeente, jaarlijks p. m. *f* 500, betaald terwijl de uitgaven voor dit jaar al zeker 100 pct. meer zullen bedragen.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Zou UEd. mij ook kunnen zeggen, waarom tegenwoordig elken dag *inspecteurs van politie* zich bevinden op de tribunes van de Tweede Kamer?

Die tegenwoordigheid schijnt mij zeer vreemd toe, omdat zij opmerkelijk hindert de rustige ingezetenen, die, de taal hunner vertegenwoordigers hoorende, belet worden het minste woord omtrent politiek te uiten, of hun gelaat in dezen of genen plooi te trekken, uit vrees dat het zal worden opgevangen en welligt overgebragt.

Ik herinner enkel aan het beweren van leden der Kamer, dat men tegenwoordig wordt *bespied.*

Met de plaatsing dezer opmerking zult UEd. zeer verpligten. EEN BESTENDIGEN BEZOEKER DER TRIBUNES.

Per Telegraaf.

Warschau, Dingsdag 21 Nov. Uit Petersburg wordt berigt, dat de keizerlijke familie een regement scherpschutters in dienst stelt, bestaande uit kroonboeren, die op kosten van den Keizer worden uitgerust, en in last hebben, « den ouden roem in den strijd voor het heilige Rusland te bewaren ».

Londen, Dingsdag 21 November. De koningin heeft lord Raglan, tot veldmaarschalk verheven.

New-York, 10 Nov. De vloten der geallieerden in de Noordelijke IJszee hebben op den 4 September de russische stad en vesting Petropolowska, bij de landengte van Kamschatka, in de baai Achatsk, aangetast, en bij die gelegenheid twee batterijen vernield en twee schepen genomen. Het verlies der geallieerden bedroeg 64 man. De engelsche admiraal Price werd door een ongelukkig toeval gedood.

Odessa, 17 November. Eene versterking van 15,000 man, genomen uit de bezetting van Kischenew, is alhier aangekomen, en 10,000 man uit Volhynië zijn te Kischenew binnengerukt.

Weenen, 22 November. Tot den 14den dezer is niets gewigtigs voor Sebastopol voorgevallen.

Berlijn, 22 November. [illegible] artikel, waarin gezegd wordt, dat Oostenrijk aan de Westersche mogendheden nota's heeft overhandigd, waarin de stand der onlangs gevoerde onderhandelingen bloot wordt gelegd. Oostenrijk namelijk beschouwt het protocol van April als verpligtend en zal in onvereenstemming daarmede jegens den Duitschen bondslag handelen. Oostenrijk behoudt zich verder het regt voor, om eene eventuëele offensieve houding aan te nemen, alsmede om vrijelijk de vredes-voorwaarden te onderzoeken, terwijl het niet beloven wil dat het niet buiten de grenzen der vier bekende punten zal gaan.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 22 November 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2½	58⅜	*Hope* 1798/1816	5	99½
Dito Certificat..	3	69⅝	Dito 1828/1829	5	98
Dito Dito . .	4	88 1/16 88	Cert.1831/1838	5	
O. I. Leening..	4		Dito Dito	4½	
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope* . . .	4	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Stieglitz* .	5	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2½		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	2½	47⅞	Certific. dito . .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën . . .	4	
Nieuwe	1	17 7/16 15/16			
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 9/m.	3	32¼ ¾ 9/16	Metalliek . . .	5	60⅝ 1¼
Bew. Sp. Com.		5⅛	Dito [illegible]		
Amort. Schuld.			[illegible]		
[illegible]			Dito 1847	2½	[illegible]
Londen [illegible]			Dito 1851/1852	2½	30⅝ 11/16
Dito uitgest [illegible]					

Polen Loten fl 600. *f* 137½; Mexic. te Lond. 3 pct. 20, 1/16; dito Onb. 20, 1/8; Grieken, te Lond. 5 pct. 3, 1/16.

De markt blijft steeds bij geringen handel, in alle fondsen hare achteruitgaande beweging vervolgen, vooral ten opzigte van Oostenrijksche fondsen, in welke men het meest verkoop-orders tracht te effectueeren.

FRANKFORT, Dingsdag 21 November. Metalliek 5 pct. 62¼; Spanje binnenl. 3 pct. 32; dito 1 pct. 17 9/16.

LONDEN, Dingsdag 21 November. Consols op t. 91⅜, ½; N. Mexic. 3 pct. 21⅜, ⅝; Peru N. 4½ pct. 67; Gren. Uitg. 5½; Sardinie 5 pct. 86; Spanje buitenl. 3 pct. 38; dito 1 pct. 18¼, ½; dito Certific. 5¼, ½; dito Passiven 4⅝, ⅞; Russen 4½ pct. 85; dito 5 pct. 95; Holl. 2½ pct. 60¼, ½; dito 4 pct. 90½; Turksche leening 6.

PARIJS, Dingsdag 21 November. Fr. 4½ pct. 94.10; dito 3 pct. 69.65; Sp. binn. 3 pct. 33⅞; dito 1 pct. 18½.

WEENEN, Dingsdag 21 November. N. Metall. 82¼; N. Leen. 96¼; Nat. Leen. 86¾; Bankactien 1225; Lomb. 5 pct. 96; Zilver 28¼; Wissel op Londen 12.25; dito op Parijs 149.

MADRID, Zaturdag 18 November. Sp. 3 pct. 35.50; dito N. 1 pct. 19.10.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.